

INTERVIU CU PREȘEDINTELE PARTIDULUI POPORULUI - LIBERALII (FOLKPARTIET - LIBERALERNA)

LARS LEIJONBORG:**"PRINCIPIUL AR TREBUI SĂ FIE CA TOȚI OAMENII CARE TRĂIESC ÎN ȚARA ASTA SĂ AIBE ACELEAȘI DREPTURI ȘI ÎNDATORIRI."**

Silvia Constantinescu: Tradiția CURIERULUI ROMÂNESC cere ca cel interviuat să se prezinte singur. Te rog de aceea, Lars Leijonborg, să te prezinti cititorilor mei.

Lars Leijonborg: Eu am 51 de ani; am trăit în Stockholm toată viața mea și de timpuriu, din adolescență, am fost interesat de ideile liberale, mai ales din perspectivă internațională, pentru că liberalismul, spre deosebire de alte ideologii, nu are nici o pată pe conștiința sa, căci pretutindeni puterile răului și-au lăsat amprenta, în timp ce liberalismul s-a angajat pentru libertatea și pentru siguranța cetățenilor. Aceasta a făcut ca încă de tânăr să mă angajez în activitatea Partidului Poporului, mai întâi la secția de tineret; am lucrat în politică, dar am avut și alte activități, am fost ziarist, consultant câțiva ani, dar m-am întors în politică și acum sunt conducătorul Partidului Poporului. Sunt căsătorit și am 2 copii.

S.C.: Te rog să prezinti pe scurt ideologia acestui partid și schimbările care s-au petrecut de la formare, din 1934, până astăzi.

L.L.: Avem o lungă istorie. Se poate spune că putem sărbători mai multe jubileuri; anul '34 este anul de reformare a partidului după un lung divorț, dar adevăratul jubileu îl vom avea anul viitor, când vom sărbători 100 de ani de la formare, adică în 1902, dată pe care noi o considerăm ca naștere a partidului care este predecesorul Partidului Poporului. Dar de fapt liberalismul în Suedia este și mai vechi. Noi am fost cei care am introdus învățământul elementar gratuit în 1842, noi am fost în fruntea luptei pentru democrație, libertate economică și pentru drepturile femeilor. Și exemplele pe care le-am enumerat sunt în continuare obiectivele principale ale politicii partidului nostru, adică: climatul economic să fie mai bun pentru micii proprietari, ca femeile să aibe aceleași posibilități de dezvoltare ca bărbații, democrația să se lărgească, să îmbunătățim școala, etc. Sămburele în liberalismul social, așa cum uneori îl numim, este același.

S.C.: Când regimul Ceaușescu a căzut, guvernul de atunci a dorit să folosească politic și social "modelul suedez"* pentru transformarea societății românești. Mai funcționează acest "model" în Suedia astăzi și ar putea el fi o cale de dezvoltare pentru o țară ca România? Ce părere ai despre "modelul suedez"?

L.L.: Chiar dacă eu sunt foarte mândru de ce am realizat noi liberalii în anii 1900, trebuie să fim obiectivi și să recunoștem că anii 1900 în Suedia sunt mai întâi de toate suta de ani a socialdemocrației, căci ei au guvernat 60 de ani din această sută de ani, ceea ce a condus la ceea ce s-a numit "modelul suedez", un model pregnant socialdemocrat. Personal consider că acest "model" a lăsat prea puțin spațiu pentru inițiative individuale, pentru ca familia să poată să ia hotărârile pe care le dorește, educația nu a fost prioritară, impozite prea mari, prea multe reguli, și prea puțin spațiu pentru răspundere personală. De aceea, nu aș recomanda acest "model" al anilor 1900 unei alte țări.

S.C.: Care sunt cele mai importante probleme pe care le are Suedia astăzi și pe care partidul tău ar dori să le rezolve imediat, dacă ar veni la putere mâine?

L.L.: Aș dori mai întâi să îmbunătățesc școala, căci noi suntem îngrijorați de situația din multe școli suedeze, considerăm că cunoștințele care se predau nu sunt suficiente, că sunt mari probleme cu disciplina, că lipsa de învățători și profesori calificați este acută; o altă problemă este o insuficientă integrare a grupurilor de "noi suedezi", căci cei care au venit aici întâmpină mari greutăți de a "intra" în societatea suedeză și aceasta dă o notă proastă "modelului

ce înseamnă circa 340 de locuitori pe km², în timp ce Suedia are o suprafață de 449.964 km² și numai aproximativ 8,8 milioane de locuitori, cam 16 locuitori pe km². Și Japonia este o piață unde se poate trăi, și încă bine!

L.L.: Și-n Olanda, dacă te gândești la câți locuitori sunt pe km², înțelegi că se poate trăi! Ba chiar și mai mulți locuitori decât sunt acum. Deși unii oameni doresc să trăiască în țări cu un climat mai plăcut...

Chiar acum are loc o dezbateră intensă în această casă (Parlamentul suedez, n.r.) dacă câtorva sute de albanezi din Kosovo să li se permită să rămână în Suedia, sau să fie expulzați într-o țară unde, lângă granița cu Macedonia, amenință războiul. Noi considerăm că Suedia își poate permite să-i lase să rămână. Și revenind la întrebarea ta, poate că mai degrabă ar trebui să ne gândim că nu ne permitem să-i expulzăm. Pentru bunăstarea noastră poate ar fi important să permitem mai multora să vină aici.

S.C.: Se obișnuiește să se vorbească despre imigranți ca o noțiune generală, însă în această noțiune sunt încadrate mai multe categorii: locuitorii care au devenit cetățeni suedezi și care constituie minorități etnice, imigranți care au aprobare permanentă de ședere și de lucru, dar care sunt cetățenii altor state, și postulanții de azil. Ce drepturi și obligații ar trebui să aibe aceste categorii diferite?

L.L.: Principiul ar trebui să fie ca toți oamenii care trăiesc în țară aceasta să aibe aceleași drepturi și îndatoriri. Am să iau doar un exemplu: cu numai 10 ani în urmă, o parte din propaganda xenofobă susținea că mulți imigranți trăiau din ajutoare și că profitau de pe urma societății suedeze, dar era de fapt vorba de cei care cereau azil în Suedia și nu aveau voie să lucreze pe măsură ce existau reguli impuse de societatea suedeză potrivit cărora li se interzicea aceasta. La începutul anilor '90, noi, guvernul burghez, am introdus dreptul ca cei care cer azil să aibe voie să lucreze. Acest exemplu arată că noi am considerat că principiul de bază - drepturi și îndatoriri - trebuie să fie pentru toți cei care trăiesc în Suedia.

S.C.: Consideri că învățarea în școală a limbii materne este necesară pentru ca copiii imigranților să-și poată păstra identitatea?

L.L.: Noi am fost cei care la început am lansat ideea cu limba "de acasă", care acum și-a schimbat numele în "limbă maternă", și am apărât aceasta. Au fost diferite "conjuncturi" ca să spun așa, legat de predarea limbii materne, dar acum aceasta se află într-o perioadă de regres. Personal trebuie să recunoștem că eu consider că un timp au fost probleme, în aceea că orele de limbă maternă au luat timpul orelor de limbă suedeză; trebuie să recunoștem și că predarea limbii materne a devenit foarte scumpă în sistemul în care a funcționat. Când tu întrebi dacă este necesară limba maternă pentru a păstra contactul cu cultura proprie, consider eu că este o exprimare drastică. Eu consider că o parte din răspundere ar trebui să revină și familiei și organizațiilor de exil. Multe grupuri de imigranți au soluționat această problemă destul de natural prin organizarea de cursuri de limbă în cadrul organizației respective.

☎ 4

Lars Leijonborg,

Președintele Partidului Poporului - Liberalii (Folkpartiet - Liberalerna)

Foto: Silvia Constantinescu / © CR.

suedez", despre care întrebai la începutul discuției noastre, model prin care s-au introdus legi și reguli care sunt bune pentru cei care sunt deja în sistem, dar sunt zid de netrecut pentru cei care vor să intre în sistem - tinerii sau imigranții, de exemplu.

S.C.: Presa dezvăluie mereu abuzuri sau încălcări de legi și de norme morale din partea "aleșilor poporului". Consideri că un politician trebuie să aibe o morală ridicată? Se poate face o distincție între politicianul "persoană particulară" și politicianul "persoană oficială"?

L.L.: Nu, nu se poate face o distincție între politicianul persoană privată și persoană oficială! Cele 10 porunci sunt un bun cod moral de urmat pentru toți. Morala "veche" este cea corectă!

S.C.: Diversi sociologi pretind că Suedia trebuie să-și mărească populația pentru a putea concura cu alte țări europene. S-a apreciat că Suedia ar trebui să aibe în jur de 20-25 de milioane de locuitori, cel puțin, pentru a deveni o piață, dar aceasta nu ar fi posibil de ajuns decât prin a mări imigrarea. Ce părere ai despre această afirmație?

L.L.: În ceea ce privește numărul, nu vreau să mă exprim, dar ideea în sine o iau ca interesantă, mai ales că foarte mulți suedezi sunt prizonierii gândului că ar fi o problemă pentru Suedia dacă populația ar crește. Îmi amintesc că cu aproape 10 ani în urmă, când a început războiul în Bosnia, au venit aici aproximativ 100.000 de refugiați, ceea ce a creat foarte multe discuții în societatea suedeză; a apărut chiar și un partid xenofob. De aceea consider că este necesar ca din când în când să se amintească de acest punct de vedere pe care l-ai expus. Consider că bunăstarea suedeză s-ar simți bine dacă ar avea mai mulți suedezi în procesul muncii.

S.C.: Japonia are o suprafață de 377.835 km² și o populație de peste 130 de milioane de locuitori, ceea

* Despre "modelul suedez" puteți citi mai mult în CURIERUL ROMÂNESC din 1993, nr. 3 și 4.